

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

Szent István király.

A kath. egyház széles e hazában nagy
 ünnepet ül ma és milliók ajkáról hang-
 zik fel az ének:

„Oh hol vagy magyarok
 Tündöklő csillaga?
 Dicső István király
 Országunk istápjá? „

Ehez az egyházi énekhez hozzá sző-
 vődnek gondolataink és megjelennek előt-
 tünk a mult ragyogó sugara, hogy régi
 fényeket árásszák Magyarországra, a ma-
 gyar nemzetre.

A honfoglaló Árpád véres küzdelmek
 árán elfoglalta ezt a földet, ahol a nép-
 vándorlás óta annyi különböző népfaj-
 adás tusákat vivott és nem egy nemzet
 veszett el a vérözönben a Kárpátok aljá-
 ban, a Duna és Tisza völgyében.

A honfoglalók meghódították e hazát,
 azonban az utódoknak a nagyobb feladat
 jutott, mert az ő kötelességek volt a ma-
 gyar nemzet számára fenntartani és meg-
 örökíteni azt.

István fejedelem nem ösztönből, ha-
 nem tudatosan, komoly megfontolás után
 csatlakozott a nyugati kereszténységhez,
 ezzel a magyar faj fenhatóságát biztosí-

totta ezen a földön, melyet mi hazánk-
 nak nevezünk.

Volt-e példa előtte, ami arra mutatott
 volna, hogy a keleti kereszténységhez való
 csatlakozás veszélyt hozhat remzetére?

Alig száz éve mult annak, hogy a
 Kazárok birodalma szétszakadt, a Don
 mellékén fejlődött eme szombatos, semita
 birodalom, mely a különböző szittyafajok
 keverékéből állott, a népvándorlásra min-
 dig hajlandó ázsiai hordák támadásának
 áldozatául esett, összeomlott, elenyészett.

Közvetlenül mellettünk az ő szittyafaj,
 a bolgár, mely egy nagy birodalom-
 nak adott nevet, beleolvadt a meghódított
 szláv elembe, nevet adván a birodalom-
 nak, de elveszté faji jellegét.

Mig ezzel szemben nyugaton az álla-
 mok kialakulása volt munkában, a gall
 és germán fajok külön-külön való tömör-
 rülése biztató jövőt mutatott a magyar-
 nak, hogyha az államalakulás eme pro-
 cessusát maga is elfogadja.

A német lovagok szent István körüli
 csoportosulása, a püspöki megyék alapí-
 tása nem egyszerű tünet volt a magyar
 államélet eme alapvetése alkalmával, ha-
 nem állami szükségesség.

A Magyarországon maradt német lo-
 vagok, az egyházak első püspökei István

fejedelem mellé csoportosulván, arra, hogy
 a német kultúrával a magyar faj nemzeti
 jellegét veszélyeztessék, nem voltak elég
 erősek, tehát magyarosodásuk csak rövid
 idő kérdése volt.

István fejedelemnek ahhoz, hogy ma-
 gyar király lehessen, a nyugati keresztény
 társadalom, a római pápa szövetségére
 volt szüksége, tehát tőle kérte a koronát,
 amelylyel nemzetét a nyugati keresztény
 társadalomhoz kötötte.

István fejedelem a szomszédos bajor
 fejedelmi házból nőült, míg nővérei
 egyike Orteoló velencei dozséhez, másika
 a Mátra aljai törzslőhöz, Edömér unoká-
 jához, az Aba törzsből származott Sám-
 muelhez ment nőül. Ez utóbbira főleg
 azért volt szükség, mert az Edömér csa-
 ládjában fenmaradt monda szerint, ez a
 törzs Atilla fiától, Csabától származott s
 Atilla monda szerü kardját, az Isten
 ostorát, magánál tartotta.

És ezzel csoportosítva lett a magyar
 szent korona körül a magyar és német
 elem, hogy utóbb magyarrá válják min-
 den ízében.

A magyar püspökségek székhelyei vá-
 rak által lettek megerősítve, amelyek kö-
 rül csoportosultak a várjobbágyok, kik
 nem a magyar törzsekből, kik egytől-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tücsök-dalok.

I.

Szívemet sokan elitették,
 Te mindig védtél engemet;
 Mások csak üldökölni tudtak,
 Te gyógyítottad lelkemet;
 Bár ősz volt, mikor megismertél,
 Tavaszom visszatért veled —
 Légy áldva, életem virága,
 Hü álma — édes valósága.

II.

Ha rád hintett csókjaimból
 Mindmegannyi csillag válna,
 Örök égő roppant tüzek
 Gyulnának az éjszakába.

Napok, holdak tündökölve
 Hirdetnék a mindenségnek;
 Nem szerettek soha senkit
 Olyan forrón, mint én téged.

III.

Mondhatatlan vágy lobogtat,
 S üldöz a mezők felé,
 Ahol ezer virág nyílik
 S vigan röpköd lepke, lepke, méh.

Méh leszek, te légy virágom,
 Nyílj ki rózsám, énnem!
 Hadd szédüljek szirmaidra,
 Hadd haljak meg kebleden.

Endrődi Sándor.

Valóság két menyasszonya.

Irta: Dénes Tibor.

A Kék Gondolatok birodalmában volt a
 nagy vigasság. A király csodaszép leányának,
 Eszmény hercegnőnek ülték a lakodalmát. Egy
 vitéz királyi, Valóság jött el, hogy oltárhoz
 vezesse, és hegyen völgyön fölött a bor, har-
 sogott a zene.

Fenn a magas várkastélyban hosszú asz-
 talok mellett mulattak a vendégek. Az arany-
 hajú menyasszony szerelmesen simult daliás
 vőlegényéhez.

— Szeretsz?
 — Mint az Istenemet.

— Es ha meghalnék?

— Hogy kérdezhetsz ilyet tőlem?

— Figyelj réám. Fájdalmas sejtés fogott
 el. Ezt a nagy boldogságot elbirni nem lehet.
 Én a halálé vagyok. Mire a nap újra beara-
 nyozza a szélkakas kacskaringós csucsat, az én
 fehér menyasszonyi ruhám halottas lepellé vált.
 És ha ott fekszem a ravatalon, fogsz-e még
 akkor is szeretni?

— Ameddig ez élet tart, én a tied va-
 gyok. És ha itt hagynál, az én szívemnek meg
 kellene hasadnia... De... a menyegzőnk
 ünnepén nem valók az ily komor gondolatok.
 Itt a kehely ürítsd ki, azután ölelj át és
 nyomd ajkamra az első, a legelső csókot.

Eszmény ajkához emelte az arany kely-
 het, fenéig kiitta a gyöngyöző bort, azután
 szüzi pirulással nyujtotta száját az első csókra.
 A királyi elragadtatva karolta át ifju felesé-
 gét; forró ajkát ajkára szorította és ölelte,
 ölelte, mintha elereszteni sohasem akarná.

A következő pillanatban a királykisas-
 szony élettelenül hanyatlott alá.

*

A várkastély csucsives sirboltjában egy
 év óta szüntelenül égnek a hosszú fehér viesz-
 gyertyák. Lobogó, fényük ráesik az üveg-
 koporsóra, melyben habszín menyasszonyi ru-
 hájában, myrtus koszorúval a fején fekszik

Iskolai idény

Telefon 130.

Telefon 130.

beáltával felhívom szives figyelmét a m. t. vevőközönségnek, **harisnya, esőernyő
 női és gyermek kalap különlegességi üzletemre**, hol nagy választék áll a
 vevőközönség rendelkezésére szolid, szabott árak mellett.

Tisztelettel

Ujhelyi Róza

női kalap harisnya és ernyőkülönlegességi
 üzlete Nagyvárad, Rakóczi-ut. ::

egyig nemesek voltak, hanem a hódított népekből lettek csoportosítva s így püspökeik, vagyis a magyar katolikus egyház által a magyar nemzet testébe mint magyarok vétettek be, akikből idők múltán, a magyar nemzetet ért támadások miatt, hatalmas magyar törzsek emelkedtek ki s a magyar történelem lapjaira beirták nevüket.

Az egyházmegyék alakulása a káptalanok szervezését, kolostorok és zárdák építését vonták magok után és e kolostorok, zárdák legelső uttorói voltak a nyugati kulturának az által, hogy a népet megtanították a földművelésre, az iparra s ezzel a kereskedelemre, tehát a városok alakulásának is alapvetői voltak.

A katolikus egyház ez által ugy összeforrott a magyar nemzettel, hogy attól a későbbi idők viszontagságai sem voltak képesek elszakítani.

A magyar nemzet kitartó ragaszkodása nem engedhette azt, hogy létezésének eme tápot adó gyökere tőle elszakíttassék.

Nagy, viszontagságos idők nehezdedtek a magyar nemzetre, de a viszontagságok közben mindig tápot nyert a magyar az ősei hitében, a vallásosságban és az ősi erkölcsök megőrzésében.

A katolikus egyházmegyék ama szent helyek máig is, melyeknek oltár tüzei a hazafiság szent lángját nyújtják a honfi szíveknek. És amikor reá mutatunk a magyar nemzet kilencszázados történelmére e napon, rá mutatunk ama szent férfira, kinek nagy műve eredményezte azt, hogy még áll hazánk s él benne az annyiszor megtizedelt, de soha el nem pusztított magyar.

Legyen áldott emléke mindörökké.

Dús László.

A hitoktatás nyelve. Egy hét óta nagy animozitással tárgyalja a sajtó Apponyinak azon rendeletét, mely a hitoktatást a népiskola nagyobb osztályaiban részben magyarul kívánja az állami iskoláknál s ettől tette függővé a kongrua kiutalványozását. A gör. kath. püspökök lépéseket tettek a rendelet módosításáért. Hasonlóra készülnek a gör. kel. román püspökök is. A rendelet eredetileg még Wlassich volt kultuszminisztertől származik, Apponyi csak szankcióval látta el. Különböző csak a felsőbb osztályokra vonatkozik, ott is csak a vallásosabb elemeket és a szokottabb imádságokat kívánja magyarul. Feltűnő, hogy a rendelet nem vonatkozik a szászokra, szerbekre és az izraelitákra akik pedig igen sok helyen héber nyelven tanítanak.

A szegedi bankgyűlés. Barabás Béla ma levelet intézett Becsey Károly dr.-hoz, a szegedi bankgyűlés előkészítőjéhez, a melyben a következőket mondja:

— A gyűlés megtartását csak helyeselni lehet már csak azért is, hogy a megjelent képviselők minannyian tanúságot tehessenek Szeged népe és a nagy Alföld lelkes függetlenségi polgársága előtt arról, hogy az országos párt tagjai között nemcsak elvi eltérések nem léteznek, sőt ilyenek soha nem is voltak, hanem a taktikai kérdésekben előfordult személyes felfogások is elültek, elenyésztek és véglegesen el lettek intézve azon egyhangu határozattal, melyet pártunk értekezlete, nagynevű vezérünk Kossuth Ferenc indítványára legutóbb meghozott. Ugyanezen egységnek, összetartásnak ékes tanúsága leszen a szegedi gyűlés is, melyre hazafiúi lelkem egész melegével küldöm üdvözlőmet. Öszinte barátod és kész híved Barabás Béla.

A Körös-partfal építése.

— Kifogytak az időből. —

Nagyvárad város központján, a díszes városháza mellett dísztelenkedik a régi rozoga kőpart, amelyet a város főmérnöke annyira veszélyesnek tart, hogy már évek óta sürgeti annak ujjaépítését.

A tervek már régen elkészültek, át is dolgoztattak, amint azt a kereskedelmi miniszter rendelte. Az építésre a fedezet is meg van s még sem lesz ez évben sem kiépítve a Körös-partfal, amely szerintünk közforgalmi szempontból lenne mielőbb megvalósítandó.

A városi tanács ugyanis nem gondoskodott, hogy a munkálatok már most, a legalkalmasabb időben, midőn kicsi a Körös vizálása, megkezdhetők legyenek.

Az árlejtést ugyanis csak nem régen írták ki akként, hogy a pályázatokat augusztus hó 24-ig kell beadni. Már akkor megirtuk, hogy ilyen körülmények között ez évben nem készülhetnek el a munkával.

Köszeghy József v. főmérnök most ugyanezt mondja beadványában. A partfal építésére, a főmérnök szerint legalább két és fél hónapi idő szükséges. Mivel pedig a fagy legkésőbb november közepén beköszönt, ha szeptember elején nem kezdik meg a munkákat, ez évben nem készülhetnek el a vasbeton partfallal. Félbehagyni a munkát nem lehet tőle, mert a tavaszi árvíz tönkre tenné a kész munkát s még a városháza is veszélyeztetve lenne. Ezért javasolja a főmérnök, hogy az árlejtés után mindjárt, tehát még augusztus hónapban rendkívüli közgyűlést tartson a törvényhatóság, amelyen határozzon a munkálatok kiadása felett. Ha csak a szeptemberi közgyűlés elé viszik be a pályázatokat, a főmérnök felelőssége tudatában, nem járulhat hozzá, hogy még ez évben megkezdjék a partfal építését.

Eszmény. A ravatal lábánál pedig szóvalán bánatában elmerülve áll Valóság, aki nem hagyta el e helyet, mióta idehelyezték mátkája túlvilági szépségben sugárzó tetemét. Egy teljes év . . . Vigasztalhatatlan, fogyhatatlan szomorúság egy teljes esztendeje. És újra megkondukt az éjtéli harangszó, az az óra, amelyben egy év előtt Eszmény halottra vált.

Valóság megsimította halavány homlokán a fekete hajfürtöket, kihuzta testét egyenesre, mint aki álomból ébred, egy utolsó pillantást vetett a koporsóra, azután nádat fordított neki és szilárd léptekkel indult fel a széles lépcsőkön.

Kint a csillagos éjszakában kísérteties félhomály feküdt a várudvaron. A királyfi megfujta kis arany kürtjét; csatlósi, apródjai sietve futottak össze.

— Hozzátok elő fegyvereimet és paripámat!

Ott kint az Isten szabad ege alatt csatlóita fel dísztelen páncélját, övezte körül sugárzó kardját, tette fejére ragyogó sisakját. Azután kivezették holló fekete paripáját, az »Ellenállhatatlan«-t, amely nyihogva, kapálva köszöntötte régen látott gazdáját. A királyfi nyeregbe szállt, egy csatlós átadta neki a hosszú lobogós kopját, nagy csikorgással megnyitott a vár kapu és valóság bucsu nélkül, ki-

séret nélkül elhagyta a Kék Gondolatok birodalmát.

Soká, soká nyoma veszett. Csak mint mende-monda járt szájról-szájra, hogy fékteien vakmerőséggel keres feledést szörnyű küzdelmekben. Irdatlan óriások, ezerfejű szörnyetek, félelmes sárkányok vérezték el kardja csapásai alatt, lehették ki lelküket fekete paripája ezüstös patkói között.

*

Kietlen hegyvidéken, mélységes szakadékoktól körülvéve, magas sziklaorom legtetején állott egy kicsiny, de erős fellegvár. Az alkony utolsó sugarai még rajta égtek; már a környező vidékre ráborult a szürkület. Az esti szellőben fáradtan csüggött alá a bástyafárbócán a nagy fehér arannyal himzett zászló. A rudhoz támaszkodva állott Szellem várur csodaszép leánya Eszme. Tekintete messze elkalandozott a kopár sziklatájon, de tényes szemei nem látták a rohanó patakot, a kanyargó ösvényt, a vándor fellegeket, mert szívének bánata forró könyvekkel árasztotta el arcát. A világ leghatalmasabb ura »Hamisság« király rávetette szemé, megkérte kezét és Szellem nem merte megtagadni a kérését. Talán nem is akarta . . . De Eszme addig könyörgött, rimánkodott, amíg egy évi gondolkodási időt nyert. Ma mult el az utolsó nap,

és hamisság pompás kíséretével megérkezett. Ott leno mulattak vérszin bor mellett a nagyterem hűvös csarnokán.

Egy kürt tiszta csengésű szava ébresztette fel meregéséből. A várkapu előtt koromfekete paripán, talpig gyászban egy lovag állott.

- Ki vagy? Kérdé Eszme.
- Lovag, aki éjjeli szállást kér.
- Neved?
- Valóság.
- Hiredet hallottuk.

Eszme parancsára leeresztették a hidat és Valóság leugorván lováról, bevezette a várba. A várudvaron szemben találta magát Eszmével. Mintha tör vágódott volna a szívébe, olyan fájdalom vett rajta erőt, mikor a tekintetük összeillant. Anyira hasonlított elveszett boldogságához, Eszményhez. Azután végtelen öröm támadt benne, mert érezte, hogy meggyógyult. Szóvalan állottak egymással szemben, hosszan, hosszan. Akkor a királyfi odalépett a leányhoz, megfogta két kezét, keblére vonta: — Szeretlek!

Eszme elragadtatva felelt: Szeretlek!
A Nagy-csarnokban javában folyt a mulatozás, mikor egyszerre kitáult az ajtó és mint ragyogó kép megjelent keretében Eszme, aki kezénél fogva vezette Valóságot.

Hamisságnak elborult a homloka, mikor

Gyászkalapokat

a legegánsabb kivitelben kap-

hatók és legrövidebb idő alatt

modell szerint

készülnek

Berger Paula női kalap termében.

Nagyvárad, Bémer-tér.

Molnár cukrász mellett.

Az adott helyzetben ez volna a leghelyesebb, mert elkésve nem lehet ilyen nagy és sok tekintetben veszélyes munkát megkezdeni. Háttha ez évben is oly korán beköszönt a téli idő, mint tavaly? A mostani állapotban még csak meg lesz a jövő évig a régi, bár rozoga part, de ha megbontják s közbe jön a hideg, kénytelenek lesznek rossz munkát készíteni, vagy a legnagyobb veszedelem következhet be a tavaszi áradásoknál.

Nagyvárad városának pedig nincs olyan vagyoni viszonya, hogy újból építtesse a Körözsparttalat, ha úgy találnánk járnai a rossz munka folytán, mint a szegedi tiszaparttal jártak, hogy egy szép napon beomlana. Ha már ez évben is elkészt a dolog, nem szabad lett volna csak úgy kiírni a pályázatot, hogy az építést a jövő évben kell keresztül vinni. Amint most tudja, akkor is éppen olyan jól tudta a főmérnök, hogy augusztus 24-ike késői dátum ahhoz, hogy a kőpartot még ez évben elkészíthessék.

A bajor trónörökös nő Nagyváradon.

Igen előkelő vendégei voltak tegnap Nagyváradnak. A bajor trónörökös nő gyermekeivel és kíséretével együtt délután 4 órakor Nagyváradra érkezett és itt este 11 óráig időzött. Az előkelő vendégek érkezését táviratilag tudatták a Fekete Sas szálloda bérlőjével, akitől négy elsőrendű szobát foglaltak le.

Délután 4 órakor a Kolozsvár felől jövő vonaton érkeztek meg a vendégek. Mária Terézia bajor trónörökös nő két gyermeke és két

az ifjut meglátta. Ismerte őt, mert vitézi tornákon ez volt az egyedüli ellenfele, aki le bírta győzni.

Szelem, a várur csodálkozva kérdé:

— Kit vezetsz hozzám, leányom?

— Én Valóság vagyok. Nevem mindenütt ismeretes, ahol jó emberek laknak. Eljöttem, hogy megkerjem a leányod kezét.

— Az övé akarok lenni, szólt Eszme egyszerűen, és azzal mindaketten térdre ereszkedtek.

Valóság első szavaira Hamisság talpra ugrott és mind közelebb nyomult az emelkedettebb asztalához. Most éppen a térdelő mögött állt. Eszme felelte arcába kergette a vért... A leány kikosarazta. Rejtendő bosszu gondola villant meg agyában. Villámgyors mozdulattal kirántotta hüvelyéből fegyverét, előbb az előtte térdelő férfi, majd a leány vállai közé merítette.

Az orvtámadástól elszörnyűködve, egy pillanatig, néma, merev maradt mindenki. Azután kétségbeesett bosszúkiáltással száz kar szikrázott az ég felé.

De ime, Eszme és Valóság felkeltek, mintha misem történt volna. Hamisság elrémülve hátrált, az álmélködő sorokon végighangzott: csoda, csoda!

Valóság néma méltósággal, kinyújtott karal intett Hamisságnak, hogy távozzék. Eszme átkarolta a völegényét és mosolyogva nézett a bámulókra:

— Hát ti nem tudátok, hogy mi halhatatlanok vagyunk?

komornája, valamint egy ezredes kíséretében kétfogatu bérkocsikon hajtottak be a szállodába, ahol 1, 2, 4, 8 és 10 számú szobákat foglaltak el.

A trónörökös nő a 8-as számú szalonban tartózkodott. Az előkelő vendégek megérkezése után átöltöztek és megtekintették a várost. Séta közben a Bémer-térre is átjöttek. Megnézték a városházát, a Szent László szobrot és templomot.

Visszatérve a szállodába ott felnyitatták a nagy és kistermet, melyek megtekintése után a trónörökös nő nagy elismeréssel nyilatkozott a dísztermekről. A séta után a szállodába tértek vissza s fél 11 órakor lefeküdtek.

Reggel 8 óra 41 perckor a pályaudvarra hajtottak és ott a Püspökladány felé induló vonatra első osztályú jegyet váltottak.

Az előkelő vendégek Debrecenbe mennek, ahol már előre lefoglaltak 9 szobát a »Bika« szállodában. Debrecenből Budapestre megy a trónörökös nő s azután haza utazik.

Borzalmas szerencsétlenség Brátkan;

A bányaszerencsétlenségek statisztikáját tegnap délelőtt egy Biharmegyében történt eset követte. A szerencsétlenség valóságos izgalomban tartja az egész élesdi járás közönségét. Az eddig érkezett hírek szerint a szerencsétlenség következtében egy munkás vesztette életét.

Tudósítónk az esetről a következőket jelenti.

Az élesdi járásban lévő mészkőbányák legújabbja a Brátka határában levő Stern Dezső-féle bánya. A bányában állandóan 80—100 munkás dolgozik, akiknek nagy része a szomszédos községek lakosságából való.

A bányában ez ideig még nem történt szerencsétlenség tegnap reggel azonban eddig meg nem állapítható körülmények következtében robbanás történt a bányában, ahol egy munkás meg is halt négyről még nem tudnak.

A robbanás egy új ágbán történt. Az új bánya részről pár napja kezdtek meg a mészkövet bányászni, ami úgy történik, hogy a munkások a kibaszandó sziklás részt aláaknázzák és dinamittal robbantják meg. A dinamit felrobbantása után a lefejtett részekből választják ki a mészkövet.

Tegnap délelőtt Virág István négy társával egyetemben egy nagyobb mennyiségű mészkövet tartalmazó sziklatömböt akart felrobbantani. A sziklás részből, hogy minél nagyobb felület bonthassanak meg, az aknát jó mélyen készítették s így helyezték el a dinamitot. A kanóc meggyújtása után Virág István négy társával egyetemben futásnak eredt, hogy a robbanás hatásköréből kimeneküljenek. — A munkások, mikor kijutottak a véskörből jó ideig várták a robbanás bekövetkezését, ami azonban nagyon késett, sőt a kanóc már egyáltalán nem is lüstölt, amiből a munkások arra következtettek, hogy a töltény nem ka-

pott levegőt s mielőtt szikrát kaphatott volna, a kanóc utközben megfuladt. Ebben a tudatban mentek a munkások a töltényhez, hogy azt megigazítsák.

Alig voltak pár méternyire az aknától a munkások, mikor az akna óriási dőrejjel felrobbant. Hatalmas fehér por- és füstfelhő gomolygott a robbanás helye felett s az öt munkásnak nyoma veszett. A robbanásnak szemtanúja volt még több bányamunkás is, akik a szerencsétlenségről nyomban értesítették társaikat.

A bánya munkásai megfeszített erővel dolgoztak, hogy szerencsétlen társaikat megmentseék. Az óriási törmelék halmaz alól emberi hangokat lehet hallani, ami csak jobban ösztökölte a mentőket. Néhány órai lázas munka után a törmelék alól egy hullát ástak ki. A hulla teljesen össze volt zúzva. A bánya vezetősége megállapította, hogy a hulla Virág István hullája.

A mentési munkálatok még folynak.

Az esetről jelentést tettek a hatóságnak, mely elrendelte a vizsgálat megindítását annak megállapítása iránt, hogy nem terhel-e valakit felelősség a robbanás miatt.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

* **Személyi hírek.** Grócs Béla prépostkanonok lourdesi zarándokutjáról hazaérkezett Nagyváradra. — Ránffy Zsigmond őrnagy, a nagyváradai hadapródiskola parancsnoka családjával együtt Riminóébe utazott több heti tartózkodásra. — Novotny S. Alfonz főgimn. igazgató a Lidőről hazaérkezett és átvette hivatalát eddigi elődjétől, Hill József tanártól.

* **Szent István napja.** Magyarország legelső királyának: Szent Istvánnak emlékünnepe üli ma a magyar nemzet. A nagy király ünnepe szerte az országban megünneplik. Legimpozánsabb lesz természetesen a budai ünnepély, melyen a vidék népe is százezernyi tömegben vesz részt. Az ünnepélyen diszes körmenetekben fogják kivinni Szent István jobb kezét Nagyváradon a székesegyházban délelőtt 9 órakor lesz ünnepélyes szent mise, melyre meg vannak hívva a hatóságok képviselői, akik diszben jelennek ott meg. Az ünnepélyes szent misét Széchenyi Jenő apátkanonok tartja, míg a szent beszédet Lányi József felszentelt püspök fogja mondani.

* **A színház tatarozása.** A Szigligeti színházat renoválják, a tetőzetét újra festik. A tatarozási munkálatokra annak idején 2900 koronát kért a főmérnök s ezt meg is szavazta a törvényhatóság. Azonkívül a fedél javítására is

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar- és dohánytárcák, tajtékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóczi-ut

Telefon 130.

szükség van, mert a halogatás megbosszulja magát. A fedél kijavitása és festése újabb 2400 kerül. A munkálatokat a főmérnök el is rendelte, de a számvevői hivatal azt nem vette tudomásul, mert a színház összes javítási munkálataira csak 2000 korona fedezet van felvéve a költségvetésbe. A főmérnök tehát előterjesztéssel élt a városi tanácshoz, hogy a még hiányzó 3300 koronára póthitelt kérjen a közgyűléstől.

*** Honvédeink a nagygyakorlaton.**

Az ideai nagygyakorlatokat a Mátra vidéken fogják megtartani. E gyakorlatokon több ujitást fognak kipróbálni, amelyekhez nagy reményeket fűznek. A negyedik honvédgyalogezred ma este 8 órakor indul el Nagyváradról Egerbe, ahol a főhadiszállás lesz. A gyakorlatok 21 napig tartanak. A honvédek talán még egyetlen egy gyakorlaton sem vettek részt oly nagyszámu tartalékos tiszttel, mint a jelen gyakorlatokon. Erre az adott okot, hogy a honvédségnél rendszeresített három géppuskás osztály először fog bemutatkozni. Az ezred elvonulása után korántsem maradnak oly néptelenek a kaszárnyák, mint a múlt évben voltak. A gyakorlat idejére ugyanis behívták a póttartalékosokat, akiket az idehaza maradt tisztek fognak kiképezni. A póttartalékosok e szerint az idén nem a polgároknál lesznek elszállásolva, hanem a kaszárnyákban.

*** A „Nogáll” kápolna megáldása.** A nagyvárad Szent Vince intézetben a b. e. *Nogáll* János püspök által épített kápolnát a három hónapig tartó festési munkálatok után ma adják át az irgalmas nénék és az ájtatos hívek részére. A kápolnát *Klinge* Antal és *Koch* Károly festők díszesen kifestették, azonkívül a zárdaépület és a kápolna főbejárata között fedett üveges csarnokot építettek. A díszes kápolnát ma, Szent István napján reggel 7 órakor *Fetszer* Antal felsz. püspök ünnepélyesen megáldja s ugyancsak a püspök tartja az ünnepélyes szent misét. Mától kezdve a kápolna ismét a hívek lelki üdvére nyitva lesz s naponként szent misét tartanak benne. Holnap ugyanott kezdődik a nagyvárad irgalmas nénék szokásos évi szent gyakorlata, melyen 96 irgalmas nővér fog részt venni a helybeli zárda kból. A szentgyakorlatot P. *Medics* lazarista atya fogja vezetni.

*** 50 éves találkozó.** Ritka, kedves találkozó lesz ma, Szent István napján Nagyváradon. Összejönnek azok a még életben levő hajdani iskolatársak, akik ezelőtt egy félszázaddal tették le a premontrei rend nagyváradai főgimnáziumában az érettségi vizsgálatot. Jelenleg 18-an vannak életben az egykori iskolatársakból, mindannyian tisztelendő társadalmi állásban levő férfiak. Ezek a következők: *Baróthy* Sándor ügyvéd Nagyvárad, dr. *Bodor* Károly orvos Nagyvárad, *Dobosfi* Alajos nyugalmazott kuriai bíró Budapest, *Fejér* Ede cs. és kir. nyugalmazott teng. törzsorvos Trieszt, dr. *Guttman* (Molnár) Ede körorvos Somogy. *Gabriely* Lajos nagyvárad kanonok, *Hammer* Károly közg. bíró tanácselnök Budapest, *Herman* János megyei tiszt. Nagyvárad, *Horvay* Pál kat. főbiztos Nyiregyháza, *Krecz* Ambrus ügyvéd Belényes, *Kosztka* Géza ny. táblai tan. elnök Belényes, *Novák* Kamil ny. törv. elnök kuriai bíró Békésgyula, *Ortway* Miklós nyug. törvényszéki elnök Budapest, *Stark* Antal hírlapíró Budapest, dr. *Sonnenfeld* Zsigmond ügyvéd Nagyvárad, *Tóth* Dezső közg. bíró Buda-

pest, *Tomsek* Ferenc ügyvéd Nagyvárad, *Vágassy* Imre ügyvéd Nagyvárad. Az ötven éves találkozóra 12-en jöttek össze, akik tegnap este a Royal-kávéházban gyülekeztek. Ma Szent István napján reggel 8 órakor a *Szent László-templom*-ban Te Deum és ünnepélyes szent mise lesz, amelyet *Novotny* S. Alfonz főgimnáziumi igazgató tart. A hálaadó istentisztelet után lefényképezetik magukat az egykori iskolatársak, délben pedig a Szent László (Püspök) fürdőben közös lakomára jönnek össze.

*** Szigligeti Ede leánya meghalt.**

Mint részvétellel értesülünk, dr. *Ketty* Károly egyetemi orvos professzort tegnap súlyos csapás érte. A felesége szül. *Szigligeti* Amália életének 68-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt leánya volt Szigligeti Edének. A temetés szombaton délután fél 5 órakor lesz.

*** Egy ipartelep bukása.** A biharmegyei ipartelepek között pár évvel ezelőtt csaknem első helyen állott a kopacseli faipartelep, mely gróf *Zichy* Vladimírnek képezte a tulajdonát. Az ipartelep teljesen fel volt szerelve gépekkel, iparvasutttal, mindennel ami csak egy ipartelep üzeméhez szükséges. Az ipartelep virágzott s jó jövedelmet is hozott. A múlt évben azonban egyszerre balszerencse kísérte az üzemet és ebben nagy része volt a waggon hiánynak is. Egyik kölcsönt a másik után kellett a tulajdonosnak felvenni, hogy a telep kiadásait fedezni tudják. Év végén az ipartelep már egy millió hatszázezer korona adóssággal volt megterhelve. A folyó év elején a hitelezők kénytelenek voltak az ipartelepre zárlatot kérni, ami be is következett. A zárlatból kifolyólag a telep nagyrészeinek eladása már e hó elején megtörtént. Az ingatlanok vétele még nem jogerős, mert az árverés után több hitelező közül a Központi Takarékpénztár utóajánlatot adott be. Az ingóságok árverése tegnap vette kezdetét. Eladásra került az ipartelep iparvasutja, a különböző gépek és épület felszerelések. Az árverés még mindég tart. Ez igeig 500000 korona értékű ingatlan lett eladva.

*** Zarándok-ut Jeruzsálembe.** Ma, Szent István napján indul hosszú útjára a fővárosból a Szent Ferencrendiek által vezetett zarándok-csoport a Szent földre, Jeruzsálembe. A zarándok csoportban Nagyváradról is van egy utas és pedig *Morvay* Vilibáld kéményszerő iparos, aki minden évben szokott nagyobb utazást tenni külföldön s már beutazta Európa nagy részét.

*** A naptáregyesítés.** A Gergely-féle naptár általános elfogadásának ügye bár lassan, de mégis halad. A budapesti gör. kath. egyházközségnek ugyanis megengedte a S. Congregatio de Propaganda Fide a Gergely-naptár használatát. A rendelet f. é. szeptember 1-én lép életbe. Ezután a munkácsi és eperjesi egyházmegyékre kerül a sor, melyeknek főpásztorai már beleegyeztek a Gergely-naptár használatába.

*** A vasutak és a mértékhitelítés.** Kossuth Ferenc rendeletet adott ki, melyben az időszakos hitelítés és végrehajtás dolgában legutóbb kiadott rendeletét a közforgalmi vasuti vállalatokra való tekintettel kiegészíti. — A rendelet szerint a vasuti állomásokon használt mértékeket és mérőeszközöket kivétel nélkül a helyszínén hitelítik és azt a hitelisi-

tést a rendes időszakos hitelítési közutakról függetlenül a központi mértékügyi intézet és az illető vasuti vállalat igazgatósága által együttesen kijelölt mértékhitelítő-hivatal végzi. A hitelítést két csoportban végzik, az első csoport időszakos hitelítése ez év folyamán és azután minden páratlan számú évben, a 2-ik csoportban először 1910-ben és azután minden páros esztendőben. A vasuti vállalatok kötelessége, hogy a hitelítésre kiküldött közegeknek szabadjegyet biztosítson és a hitelítés céljaira helyiségeket és eszközöket rendelkezésére bocsássa. A hitelítésért állomásonként 20 kor. átalányösszeg fizetendő, hidmérlegekért a darabszám szerinti díjat is le kell róni.

*** Külföldi vendégek Nagyváradon.**

Colonna Mária grófnő, a neves francia író, a legelőkelőbb francia világlapok munkatársa, Magyarország lelkes barátja, néhány napi tartózkodásra Nagyváradra érkezett. Ugyancsak városunkban időzik dr. *Ertzier* Ferenc montreali orvos, a kiváló sebész is, ki a budapesti orvoskongresszuson hazáját, Canadát, képviseli s ez alkalomból előadást is fog tartani. Mindkét kiváló egyéniség a premontrei rendnek szívesen látott vendége. A grófnő Nagyvárad város jótékony intézményeit s a francia kört is meg fogja látogatni, *Ertzier* orvos pedig kórházainkat óhajtja megismerni.

*** Esküvő.** Dr. *Halász* Lajos országgyűlési képviselő tegnap tartotta szűk családi körben esküvőjét Budapesten *Reismann* Etelka urnővel, *Reismann* Mór a biharmegyei kereskedelmi bank vezérigazgatójának leányával, *Radó* Ignác özvegyével. A polgári esküvő a IV. ker. anyakönyvvezetőnél dispensációval történt, mely után az egyházi szertartás a Kálmán téri ev. ref. templomban lett megtartva. Itt *Petri* Elek ref. lelkész végezte a templomi szertartást, ki szép beszédet intézett a nászpárhoz. Ugy a polgári, mint az egyházi esküvőn tanuként *Szterényi* József v. b. t. t. államtitkár, *Diner* Gyula kisvárdai bankigazgató és *Boros* Jenő nagyvárad lapkiadó-tulajdonos tungáltak.

*** Jegyzőválasztások.** A magyarországi járában tegnap egyszerre két helyen is volt második jegyző választás és pedig a *miklóslázuri* és a *papmezői* jegyzőségeknél rendszeresített másodikjegyzői állások betöltésére. A papmezői állásra a magyarországi másodikjegyzőt *Klitur* Józsefet, s a miklóslázuri helyre pedig a jelenlegi ideiglenes segédjegyzőt *Kucsovsky* Gyulát választották meg egyhangulag.

*** 5800 korona egy órházra.** A Pecepatak árapasztó csatornájánál ez évben készen lesz a zsilip és sifon, a mi által Nagyvárad városa meg lesz kímélve a Pece áradásaitól. A városi főmérnök előterjesztést tett a tanácshoz, hogy a zsilip állandó, gondos kezelést igényel, nehogy töltés szakadások által nagyobb károsodások forduljanak elő. Ez okból sürgeti, hogy az utkaparó lakásául szolgáló zsilip órházat mielőbb építtessék fel a város s még ez évben bekölözhessék abba a felügyelettel megbízott utkaparó. Az órház építése költségeit 5800 koronába vette fel a főmérnök. Ez talán mégis csak nagy összeg egy órházra, ha a város építeti is.

*** Meglőtte a gyermekét.** Bujdosó Elek jómódu komádii korcsmáros már régebb idő óta rossz viszonyban él nejével. A férj és feleség egymást kölcsönösen hűtlenséggel vadolja. Emiatt aztán folytonos köztűtök a civódás. Napról-napra hevesebb jelenetek játszódtak le közöttük és nem egyszer megtörtént, hogy tetlegességre vetemedtek. A feldult nyugalma családi otthon különösen az utóbbi idő-

ben valóságos pokol volt a házastársakra. A korcsmáros hétfőn véget akart vetni az áldatlan állapotnak azzal, hogy öngyilkos lesz, de saját vére helyett véletlen szerencsétlenség folytán kicsiny leánya vérént ontotta. Bujdosó Elek hétfőn újból civakodott nejével. Hütlenséggel vádolta ismét és neje szintén nem maradt adósa a rágalommal. Az apa és anya civódásának szemtanuja volt négy éves Margit nevű gyermekük, aki némán hallgatta szülei láráját. Bujdosó Eleket nagyon elkeserítette felesége vádja és hirtelen lekapta falon függő, töltött revolverét, amelynek csövét szívének irányította és elsütötte a gyilkos fejevert. Következő pillanatban a velőirázó sikoly tört fel az életunt korcsmáros mögött álló kis leány ajkáról, aki levegő után kapkodva, kétszer megfordult maga körül és aztán eszméletlenül terült el a szobában. Melléből pataként ömlött a vér és amidőn megrémült édes anyja és apja megdöbbenésükből felocsudtak és hozzáfutottak, már csak kincs nyugése jelezte, hogy vezedelmesen megsebesítette az életunt apja revolveréből kiroppent golyó. A civódó házaspár gyorsan orvoshoz fordult segítségért, aki nyomban kezelés alá vette. Mindazonáltal a kis leány életét aligha lehet megmenteni, amennyiben a golyó a szívburkot is érintette. A vigyázatlan életunt korcsmáros ellen a vizsgálatot megindították.

* **Halálos villámcsapás.** Margittai tudósítónk telefonálja, hogy a járáshoz tartozó Pappfalva községben tegnap óriási vihar dühöngött, mely sűrű villámlás és dörgés között folyt le. Vihar előtt indult el a községből Z. Szilágyi György 23 éves legény a mezőre trágyát szállítani. A vihar utközben találta a szerencsétlen legényt. A villám lecsapott a Szilágyit agyonütötte. Érdekes, hogy sem az ökröknek, sem pedig a szekérnek semmi baja sem történt.

* **Halálozás.** Id. *Suhayda* György, élete 63. évében elhunyt. Temetése ma, augusztus 20-án reggel 8 órakor lesz a Szent János-utca 74. számú házból a beszentelés után a holttestet az aradvármezei Csermőre szállítják s holnap helyezik el a gyászszertartás után a családi sírboltba.

* **Öngyilkos legény.** Magyarcsékei tudósítónk jelenti, hogy a szomszédos Drágcséke községből hétfőn eltávozott Popai Flóra 25 éves legény és azóta nyoma veszett. Az eltűnt legény hozzátartozói előbb azt hitték, hogy valamelyik rokonánál tartózkodik és nem is keresték. Tegnap azonban értesítést kaptak több helyről, a hol gondolhatták, hogy esetleg tartózkodik, hogy a legény nincs ott, mire keresésére indultak. Hosszu keresés után az erdő sűrűjében egy fára felakasztva megtalálták Popait, kinek teste már feloszlásnak indult. A hatóság megállapította, hogy Popai öngyilkosságot követett el s így a büntény eshetősége ki van zárva.

* **Libapecsenyére éhezett.** Folyó hó 16-áról 17-ére virradó éjjel 1 óra felé egy sötét alak, hátán zsákkal surrant el mindenütt a házak árnyékában. Bocsok Tamás rendőrszem gyanusnak találván a zsákot cipelő alakot igazolásra szólította fel. Közben a zsákból libák gágogása hallatszott. A rendőrszem, mivel ez magát igazolni nem tudta, be akarta kísérni a rendőrségre. Utközben egy mellék utcánál haladtak el, itt az ismeretlen a libákkal telt zsákot ledobta és a mellék utcába futásnak eredt. Az éj sötét leple alatt sikerült is eltűnnie. Bocsok Tamás rendőr a zsákot s benne levő 4 drb. libával együtt bevitte a rendőrségre. Az ismeretlen tolvaj után a nyomozást megindították. Az ismeretlen tulajdonost pedig ez uton hívja fel a rendőrség, hogy haladéktalanul jelentkezze a libák átvétele végett, mert különben el tognak árvereztetni a gágogó kétlibaikat.

* **Oktatás idegen nyelvekből és a zongorázásból.** Akik a német és francia nyelvben, vagy a zongorázásban kellő és alapos oktatást óhajtanak nyerni, vagy juttatni gyermekeiknek, ezeknek jó alkalom kínálkozik. Egy özvegy urinő, aki okleveles tanítónő is, szeptember elsejétől jutányosan elvállalja akár a német vagy francia nyelvből, akár a zongorázásból az oktatást. A címet a szerkesztőség közli az érdeklődőkkel.

* **Elszakadt villamos kábel.** Leccóból táviratozzák nekünk: Olginadeban elszakadt egy nagyfeszültségű villamos kábel és ráesett egy villamos világítást közvetítő vezetékre. Az összes házakban, amelyek villamvilágításra, vannak berendezve, a vezetékek megtűzesedtek. Az oltási kísérleteknél 10 ember villamos ütés következtében meghalt. Azonnal Leccóba táviratoztak, ahonnan nyomban tűzoltók és hatósági személyek érkeztek segélynyújtásra. — Rómából táviratozzák még: A bresciai sikon a múlt éjjel óriási vihar tört ki, mely az összes ottlevő repülőgépcarnokokat és már felszerelt repülőgépeket elpusztította. Egyidejűleg a comoi tó partján lévő Leccóban erős zápor és nagy jégeső volt, hatalmas villamos kisülésekkel. Egy villamoskábel a villamosvilágítás vezetékére esett, minek következtében a vezeték leszakadt és az erős villamosáram tíz embert megölt.

* **Tolvaj lakótárs.** Nagy József cipészsegéd Teleky utca 48. szám alatt lakott egy hónapos szobában Weisz Ignác nevű kollégájával. Szerda este is, mint minden este Morpheus karjaiba dőltek, más szóval lefeküdtek és az igazak álmát aludták. Reggel már bekandikált a nap az ablakon, mikor Nagy József felnyitotta szemeit. Mosolygó ábrázattal szórta szét sugarait az öreg nap a hiányosan butorozott szobában, sőt úgy látszott, hogy Nagynak is jó kedve van, mert vigan kezdett füttyörészni öltözködés közben. De mikor már fel volt öltözve és tekete bőrből készült 16 koronát tartalmazó pénztárcáját kereste, azonnal megváltozott. Arcára szomorúság és bánat ült. Azonnal a rendőrségre ment és feljelentette az esetet, amelynek alapján nyomozni kezdtek. A nyomozás során kiderült, hogy a 16 koronát Weisz Ignác nevű kollégája lopta el, ki Nagy Józseffel közös szobában lakik. Weisz Ignácnál a pénzt hiány nélkül meg is találták. Az enyveskező kollega ellen a rendőrség megindította az eljárást.

* **Mezitlábos szökevény.** Juhász János Teleky utca 41. sz. alatti lakostól fia Juhász István 12 éves cipész tanonc, f. hó 16-án reggel megszökött s jelenlegi tartózkodási helye még most is ismeretlen. Az eltűnt személyleírása a következő: Termete alacsony, arca hosszús, haja barna, szeme fekete, sötét-szürke kabátot, nadrágot, tintás fehér száma kalapot és kék színű vászon melles kötőt viselt. Különös ismertető jele, hogy beszéd közben erősen pislog. A mezitlábos szökevény után nyomoz a rendőrség.

* **Álhírek egy régi üzletről.** Most legutóbb egy nagyváradai fűszerüzlet új kezekbe ment át. Ezt az alkalmat egyesek felhasználták arra, hogy Nagyvárad legtekintélyesebb fűszer és csemege üzletéről, Kádár Jánosról azt terjeszték, hogy a tulajdonos megvált tőle és üzletét eladta. Ez a hír azonban teljesen alaptalan és csak a rosszakaratu konkurrencia koholmánya. Kádár János ezután is személyesen vezeti régi elismert nevű üzletét, sőt fokozottabb mérvben fejleszteti tekintélyes vállalatát, a melynek hírneve messze vidéken elismert és elsőrendű.

* **Kereskedelmünk fejlődése.** Egy modern új vállalat Nagyváradon! Mindenkor örvendetes eseményként fogadjuk, ha városunk egy nagyobb szabású vállalatjal gyarapszik. Ipari és kereskedelmi fejlődésünkjelét látjuk ebben. Különösen, ha a vállalat tulajdonosa szakavatott, foglalkozását alaposan értő, gyakorlati érzékkel bíró ember, akit az ipar és kereske-

délem terén nem a humbug, hanem a tisztességes törekvés tett erős munkássá. Ilyen véleménnyel vagyunk Kertész Dezső előnyösen ismert kereskedőről, ki egy házagpótló vállalatot létesít a Justh-palotában Szacsuvay-utca 17. szám alatt, amely közvetve a kereskedők érdekét szolgálja: egy kolosszális szabadalmazott kávé nagy pörköldét, fűszer-, növény és cukor-őrleket. Ilyen nagyszabású vállalat még alig van az országban. Éppen azért az új vállalat alapítását a nagyváradai kereskedelmi fejlődés egyik jelentős mozzanatának kell tekintenünk. A valóban érdekes és Nagyvárad haladását jelentő új vállalkozást örömmel üdvözljük és a magunk részéről is ajánljuk a kereskedő urak figyelmébe, mert ezzel abba a helyre: be jutottak, hogy állandóan kizárólag csak ilyen berendezett gépek által lehet tökéletes és zamatos, friss pörkölt kávé a közönség rendelkezésére bocsátani, valamint vegyítse törött fűszereket, ami pedig egészségügyi szempontból nagy haladás.

Zongora-iskola.

Szalay Stefánia, államilag képesített okleveles zenetanár Nagyváradon 1909. szeptember hóban zongora-iskolát — akadémiai előkészítő tanfolyamot — nyit, ahol teljesen az orsz. m. kir. zeneakadémia módszere szerint kezdettől a legfelsőbb kiképzésig tanít.

Tananyag azonos az orsz. zeneakadémiával. Tudakozódni s beiratkozni lehet augusztus 28-tól szeptember 8-ig (Uri-utca 31. sz. alatt). Később jelentkezők csak azon esetben vehetők fel, ha ezen hatánapig a növendékek létszáma a huszonegyet meg nem haladja.

Prospektus a helybeli hangjegyzületekben díjmentesen kapható.

x **Az Európa-szállodában** minden délután 4 órától zene, melyet Ponta Kálmán jó szolista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgófénykép előadás van minden este, belépődíj nélkül. A mai műsor a következő: Költőn fel 7 órakor (bohózat). A kalandornő (megható). Hackenshmiedt birkózása (spori). A herceg mint udvari bolond (komikus). Romeó és Julia (500 mtr. dráma). Az anyós képe (komikus).

x **Telefon 897.** Az őszi időny közeledtével van szerencsénk a n. é. vevőközönség b. figyelmét felhívni újonnan berendezett és megnagyobbított üzletünkre, melyben berlini és párisi divat tudósítások alapján úgy a női felöltőknél, mint a szövet és fehérmű osztálynál a legszebb és legfinomabb áruk vannak raktárom. Mérték után megrendeléseket jutányosan eszközözzük. Tisztelettel Klein Géza és Ödön Nagyvárad Rákóczi-ut 2.

Kellemes estét tölthetünk

a Kis Pipa kertjében, a Karger-vendéglőben, vagy a Rákóczi-úton a Vadaskürt-szálloda (volt Kecskeméthy-féle vendéglő) kertjében, ugyiszintén a Loyd-kávéház terraszán, változatos mozgófénykép előadás mellett. ::

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: délután Szökött katona, este Tárjárás. (Horti Sándor fellépte.)

Szombat: Kék egér. (Horti Sándor fellépte.)

Vasárnap: délután Erdészleány. este Fenygerek.

Milliárdos kisasszony, Ugy látszik, a Milliárdos kisasszonyt is elérte megérdemelt végzete. Kezd kimenni a divatból. Alig félig

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város tulajdonát képező Apolló épület értékesítése céljából 1910 évi február hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor a Városház bizottsági termében árverést fogok tartani.

Az árverés két irányban lesz megtartva:

1. Az ingatlanok építési kötelezettség mellett leendő eladása.

2. Az ingatlanok bérbiztosítás kötelezettség mellett leendő felépítésére.

Az 1. pont szerint árverésnél a kikiáltási ár 120.000 korona, a bínatpénz ennek 10 százaléka, vagyis 12000 korona.

A 2. pont szerinti árverésnél az évi bérbiztosításnak megfelelő összeg teendő le azon ajánlattevő részéről óvadékképpen, akinek ajánlatát a város el fogja fogadni.

Egyébként az árverést illetőleg az árverési feltételek nyújtják a szükséges tudnivalókat és kikötéseket, ezek a feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A bínatpénz árverelő által az árverés megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök kezébe készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le.

A fent megnevezett ingatlanra vonatkozó helyszínrajz, Rimanóczy Kálmán által kiállított bérbiztosító ajánlat; valamint az ennek mellé két képező műszaki leírás és tervek a városi mérnöki hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető s ugyanott egyéb felvilágosítások is nyerhetők.

Árveretni az 1. pont szerinti árverésnél szóval vagy írásban zárt ajánlat útján lehet, a 2. pont szerinti árverésnél azonban csakis írásbeli zárt ajánlat útján lehet. A zárt ajánlatok a fent kitett határidőig, a szóbeli árverés megkezdése előtt adhatók be s ezekhez az előírt bínatpénz vagy ennek a városi pénztárban történt letételét igazoló letéti jegy is csatolandó s árverelő zárt ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy az árverési feltételeket rajzokat stb. ösmeri s azokat magára nézve

kötelezőknek elfogadja, szóbelileg árverelő az árverés megkezdése előtt a feltételeket ugyan ezen körülmény elismerése végett aláírni tartoznak.

Árverelőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1909 augusztus hó 6. án.

Komlóssy József,
jog és gazdasági tanácsnok,
küldöttségi elnök.



Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izléses toaletteket, stb. stb.

Kitűnő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Belépési felhívás

a VII. évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében Nagyváradon alakult **Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet** július elsején 7-ik évtársulata megnyílt. Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő hazzonnal együtt fog ez üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyeit ki-elégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja*, tagjainak betéteik négyötöd része erejéig *kölcsönt is nyújt*

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai befizetési — lapok után teljesíthetik.

Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér s az első heti befizetés után mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünknek tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi-ut Barts, Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet
igazgatósága.



Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levelborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
bált meghívók,
tanorendek, etlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakma
vagyó nyomtatványok
készítése.

lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Kecskeméthy István

terme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb kerthelyisége NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.

Naponta frissen csapolt sör, saját termései
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat ujonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok. Ugyisintén a szállóhely olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZÁLLODA hűvös és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zene mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főtörekvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses partfogást kérve vagyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órásmester, látszerész és műszerész.
•KODAK• gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-megye részére. ::

A legmegbízhatóbb arcápolószer
a szeplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona.

Ára 1—1 korona

Kapható:

„Arany-Sas” gyógyszertárában
Nagyváradon, Szent László-tér.

EUROPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tövében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. *Kizárólag saját szüretelésű borok* Frissen csapolt kőbányai sör. Esténként cigány zene. Kifogástalan magyar konyha. Polgári árak. ::

Van szerencsém értesíteni az előkelő hölgyközönséget, hogy angol és francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell és speciális szabás szerint készítek

modern princesz-ruhákat

elismert szép angol kosztümöket, és izléses toalett-eket stb.

Nagy gond van fordítva arra, hogy az idej modern divattal haladva a legkényesebb igényeknek is megfeleljek. Számítalan elismerés. Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divatlapokkal teszem tiszteletemet, esetleg vidékre is.

Számos partfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI szérum, boros, gyógyvíz, fogjogh. pal.
SZÁRVAZÓ ÉS HURVÁLTÓ GYÓGYÁL

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnek orvosilag ajánlva.

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél 11 évi prakszisom után épület-üvegezési és képk-retezési üzletemet **Olaszi, Szt. János u 2.** Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással meggyerjem. — Épület üvegezést és képk-retezést a legnagyobb pontossággal teljesítem, üveg porcellán, konyha edényeket jutányos áron szolgállok. A n. é. közönség partfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

ALAPTŐKE

1,000,000 korona

Elfogad betéteket,
Előleget ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre,
Leszámítol váltókat,

Törlesztéses (amortizációs)
:jelzálogkölesönöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle
Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Szára izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul. **Árúknemű izzólámpa különlegességek,** fényképezési lámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

**Csillárok,
ívlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**

1. lévőtől 12 lévőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

villamos világitás

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Házbontásból kikerülő anyagok

a
Moskovits cipőgyárban
eladók.

Értekezhetni e hó 24-ig a gyár irodában.



«**MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET**»

NAGYVÁRAD.

Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank» helyiségében.

1909. július 1-én nyílik meg a harmadik évtársulat, mely három évig tart. A belépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy üzletrész után.

Az első és második évtársulatban 12.000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelte után a tag a befizetett tőkét és a ráeső nyereségrészt készpénzben megkapja.

A szövetkezet tagjai kezes nélkül kapnak kölcsönt.

Befizetett összegük négyötöd részét bármikor kivethetik.

SZABÓ JÁNOS

urfi divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dús választékban vannak főlalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Képes levelező-lapot

csak

Benkő

antiquariumában lehet igazán

nagy választékban kapni

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Lohr Mária

ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, vegytisztító és kolmefestő
Budapest, VII. Baross-utca 85. sz.

FIÓKOK:

VI., Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

VI., Andrásy-ut 16.

VI., Teréz-körut 39.

V., Harmincad-utca 4.

VIII., József-körut 2.

IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és gondosan teljesíttetnek.

FORMNTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalant!

Ara 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS« gyógyszerárban
Nagyvárad, Szent László-tér

A Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-tér** és **Zöldfa-utca** sarkán levő **Deutsch K. I.-féle** ház emeleti helyiségébe helyeztetik.

Bejárat a **Zöldfa-utcai** részen.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradai tisztviselő fogyasztási szövetkezet szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

**Legjobb üdülőhely a
Püspök (Szent László) gyógyfürdő.**
(Nagyvárad mellett)

A kontinens legdusabb természetes hévíz forrása 26 C. fokú viz. Javalva: rheuma, csusz, köszvény, idegzsába, gyomor és alhasi bántalmak ellen. A legnagyobb kényelemmel berendezett nyári uszoda. Állandó uszómester. 300 hold természetes vadregényes park. A közönség rendelkezésére 127 modern kényelemmel berendezett vendégszoba. Kitűnő magyar konyha s tisztán kezelt saját termésű hegyiborok. Zenedij és curtaxe nincs. Figyelmes, pontos kiszolgálás, úgy a szobákban, mint a fürdőben és éttermekben.

Számos látogatást kér tisztelettel:

KERNÁCS JÁNOS

fürdőbérlet.

Bátorkodom a gyászoló közönség b. figyelmet felhívni
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA 20. sz. házban

Lévai Márton ur vezetése alatt álló tör-
vényszékieg bejegyzett

S I R K Ö

RAKTÁRAMRA

ahól dus választékban található carrarai márvány, gránit, syenit
és vörös márvány

S I R K Ö V E K

eredeti gyári árban
:: árusítatnak. ::

Kiváló tisztelettel Reinold Oszkár :: sirkőgyáros ::
Saubsdorf, Szilézia.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5% kamatot fizet.

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor.
keresetre azonnal felvétetnek.

Cim a kiadóban.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

A Nagyvárad Sörfőzde „Bihar”
sörçsarnoka.
Kossuth-utca Füchsl-palota.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget értesíteni, hogy külföldi példa szerint
à la couvert étkezést
rendezek be a mai naptól fogva.

1 ebéd 1 K. 10 f.

étlap szerint 3 tál ételből; leves, főze-
lék és sültből álló. Ugyiszintén

1 vacsora 70 f.,

melyek jóságra és finomságra egyik leg-
hírnevesebb konyha által sem lesznek
felülmulva.

Versenyzek a leghírnevesebb és lefino-
mabb fővárosi konyhakkal.

Nagyvárad sör gyári kimérésben.

Legfinomabb nagyvárad és érmelléki borok.
Számos látogatást kér kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
üzletvezető.

Heiman Lipót és Társa

női és leány gyermek felöltők, gallérok, szücs és szörme-árak áruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca 25.

Telefonszám 243.

Telefonszám 243.

Az őszi ujdonságok és modellek

megérkeztek.